

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Quinam peccent vsurpatione iudicij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DUBITATIO VI.

Quinam peccent vſurpatione Iudicij.

D. Thomas quaest. 60. art. 6.

48 Notandum est, tria requiri ad iustum iudiciu, vt colligitur ex D. Thoma quaest. 60. artic. 2. Primò, Certitudinem in cognitione cause: & defectu huius iudicium dicitur *temerarium*, de quo dubit. 2.

Secundò, Iustitiam in ipſo actu iudicij, id est, vt ferretur equalitas in iure suo cuique reddendo. ad hoc requiritur, tum vt iudicetur secundum leges, (de quo dub. 5.) tum vt ferretur ordo iuris, (id est, ordinata ratio procedendi à iure iudicibus praescripta) de quo infra. huius defectu iudicium dicitur *peruersum* & iniuriam.

Tertiò, Auctoritatem in iudicante: qui enim auctoritate caret, siue in personas iudicandas, siue in causam, vt (si sit exempta) iniuriam facit, tum partibus, causa illarum se ingerendo; tum legitimo iudici, cuius potestatem & officium sibi assumit. huius defectu iudicium dicitur *vſurpatum*, vel praesumptum. His positis

49 *vſurpatione Iudicij peccant.* Respondeo & Dico Primò, Omnes eos peccare vſurpatione iudicij, qui iudicant eum, qui vel absolute non est ipſis subditus, vel non in iis causis, in quibus eum iudicant; ac proinde sententia illorum est irrita: ratio est; quia in his iudiciis deest potestas in eum qui iudicatur, quae ante omnia requiritur: quia Iudex debet habere auctoritatem & obligandi conscientiam, (sententia enim est veluti lex quaedam particularis imposta alteri, quam ille tenetur subire) & cogendi ad executionem eius, ad quod obligauit; alioquin sententia esset inefficax.

50 *Quinque modi subiectionis.* Vbi Notandum est, Quinq; modis posse quempiam esse alteri subiectu, ita vt ab eo iudicari queat. Primò, Ratione potestatis ordinariae: sic fideles Pontifici, & Episcopis suis; & ciues suo Regi sunt subiecti. Secundò, Ratione potestatis delegatae: sic Legato Apostolico subsunt Prouinciae, ad quas ipſius delegatio pertinet; & ciues Proregi vel Gubernatori. Sic Daniel iudicauit senes potestate sibi à Deo delegata, cap. 1. 3. & iuxta probabiliorem sententiam, Moyses Aegyptium, Exod. 2. vt testatur D. Augustin. lib. quaestionum in Exod. quaest. 2. & aperte colligi videtur Actor. 7. vbi Stephanus ait, *Fecit vltionem ei qui iniuriam sustinebat, percussit egyptio. existimabat autem intelligere fratres, quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis.*

Tertiò, Ex consensu partium, vt quando partes ex compromisso se alicui subiciunt, siue vt Iudici, (vt si ille aliàs auctoritatem iudicandi habebat, etsi non in illos) siue vt arbitro, de quo vide Siluest. v. Arbitr. Quartò, Ratione delicti in alieno loco perpetrati: nam ratione delicti sortitur quis forum. cap. Postulasti. 1. 3. & cap. fin. de foro compet. vbi Glossa v. Ratione delicti. Simili modo sortitur quis forum ratione contractus, domicilij, & rei, de qua contra possessorem causa mouetur, vt eodem cap. dicitur. Quintò, Ratione iniuriae, subdito alterius Principis illatae. si enim Superior eius, qui iniuriam fecit, interpellatus, nolit illam vindicare, poterit id facere Princeps eius, qui iniuriam accepit. Quicumque igitur iudicat aliquem, qui non est aliquo horum quinque modorum ei subiectus, peccat vſurpatione iudicij; quia vſurpat sibi aucto-

51 ritatem iudicariam in eum, in quem non habet. Sic Pilatus iudicando Christum peccauit vſurpatione iudicij; (etsi contra sentiat Caietan. quaest. 67. art. 1. & Sotus lib. 5. quaest. 4. artic. 1.) quia Christus non erat ei aut Caesari reuera subditus, cum esset Filius Dei & omnium Dominus; (quam ob causam neque tributum debebat Caesari, vt colligitur Matth. 17. ex illis verbis, *Ergo filij liberi sunt.*) idque facile poterat Pilato constare. Neque subiecit se Pilato dando auctoritatem, sed solum permisit se iudicari. Simili modo peccant Iudices saeculares iudicantes Clericos; quia sunt exempti ab eorum iurisdictione, tam in ciuilibus quam in criminalibus, vt patet tota distinct. 96. & 1. quaest. 1. per totam. & in Decretalibus de immunitate Ecclesiaru, & in Concil. Trident. sess. 23. ca. 20. de reform. vbi renouantur omnes Canones, qui hac de re agunt. Idem patet iure ciuili, Authentica, Vt Clerici proprios Iudices conueniant, collatione 6. Adde, nec posse Clericos huic exemptioni renuntiare, vt à Iudice saeculari validè possint iudicari, etiam in ciuilibus, vt patet cap. 1. Inolita. 1. 1. quaest. 1. & cap. Placuit. 4. 2. ibidem, & cap. Si diligenti. 1. 2. extra. de foro competenti: vbi etiam redditur haec ratio, quia non est beneficium hoc personale, cui renuntiare valet, sed potius toti Collegio Ecclesiastico publice indultum, cui primatorum pactio derogare non potest. Possunt tamen in ciuilibus se subicere Iudici saeculari vt arbitro; qui tamen nolentem stare sententia, non potest per se cogere. Item potest Clericus vt actor, laicum pertrahere ad Iudicem saecularem, non autem vt reus pertrahi. in casu tamen reconuentionis potest à Iudice saeculari iudicari: vt si dum laicum pertrahit ad iudicem, laicus vicissim illum in causa ciuili reconueniat; vt expressè docet Glossa communiter recepta, in cap. 2. de mutuis petitionibus. & colligitur tum ex illo cap. tum ex 3. quaest. 8. cap. 1.

ritatem iudicariam in eum, in quem non habet. Sic Pilatus iudicando Christum peccauit vſurpatione iudicij; (etsi contra sentiat Caietan. quaest. 67. art. 1. & Sotus lib. 5. quaest. 4. artic. 1.) quia Christus non erat ei aut Caesari reuera subditus, cum esset Filius Dei & omnium Dominus; (quam ob causam neque tributum debebat Caesari, vt colligitur Matth. 17. ex illis verbis, *Ergo filij liberi sunt.*) idque facile poterat Pilato constare. Neque subiecit se Pilato dando auctoritatem, sed solum permisit se iudicari. Simili modo peccant Iudices saeculares iudicantes Clericos; quia sunt exempti ab eorum iurisdictione, tam in ciuilibus quam in criminalibus, vt patet tota distinct. 96. & 1. quaest. 1. per totam. & in Decretalibus de immunitate Ecclesiaru, & in Concil. Trident. sess. 23. ca. 20. de reform. vbi renouantur omnes Canones, qui hac de re agunt. Idem patet iure ciuili, Authentica, Vt Clerici proprios Iudices conueniant, collatione 6. Adde, nec posse Clericos huic exemptioni renuntiare, vt à Iudice saeculari validè possint iudicari, etiam in ciuilibus, vt patet cap. 1. Inolita. 1. 1. quaest. 1. & cap. Placuit. 4. 2. ibidem, & cap. Si diligenti. 1. 2. extra. de foro competenti: vbi etiam redditur haec ratio, quia non est beneficium hoc personale, cui renuntiare valet, sed potius toti Collegio Ecclesiastico publice indultum, cui primatorum pactio derogare non potest. Possunt tamen in ciuilibus se subicere Iudici saeculari vt arbitro; qui tamen nolentem stare sententia, non potest per se cogere. Item potest Clericus vt actor, laicum pertrahere ad Iudicem saecularem, non autem vt reus pertrahi. in casu tamen reconuentionis potest à Iudice saeculari iudicari: vt si dum laicum pertrahit ad iudicem, laicus vicissim illum in causa ciuili reconueniat; vt expressè docet Glossa communiter recepta, in cap. 2. de mutuis petitionibus. & colligitur tum ex illo cap. tum ex 3. quaest. 8. cap. 1.

Simili modo censetur vſurpatione iudicij, & irrita est sententia, si eum, qui ad Ecclesiam tamquam ad asylum confugit, vt vel fraude extrahat, & ad mortem vel mutilationem condemnet: quia talis exemptus est à Iudicis potestate, saltem quoad hanc penam irrogandam, & Iudex tenetur eum Ecclesia restituere. vt colligitur ex cap. Inter alia, de immunit. Eccles. & ex multis Canon. 17. q. 4. de quo vide Clarum pract. criminal. q. 30. & Salonium q. 60. art. 4. controuersia 2.

Dici etiam potest vſurpatione iudicij, si Iudex iudicium exerceat, vel sententiam ferat in Ecclesia: nam eo loco id faciendi potestatem non habet, cum quidquid ibi actum fuerit, sit irritum, vt statuitur cap. Decet. §. Ordinarij, de immunit. Eccles. in 6. vbi dicitur: *Processus iudicum saecularium, ac specialiter prolata sententia in eisdem locis, (Ecclesiis) omni carcant robore firmitatis.*

Denique vſurpatione iudicij peccant Ordinarij, dum exemptorum causas discutere praesumunt, in quibus Concilium Tridentinum eos non subiecit.

Dico Secundò, Hoc peccatum vſurpationis iudicij ex genere suo est mortiferum. ratio est, quia fit iniuria, tum partibus, in quas ille potestatem non habet, tum etiam Superiori, cuius auctoritatem sibi assumit. censetur autem haec iniuria grauis, vt ex communi hominum sensu constat: nam auctoritas publica violatur.

Iudicium Pilati vſurpatum.

Iudicium saecularium in Clericos.

52 Non possunt renuntiare exemptioni.

Reconuentione.

Confugiens ad Ecclesiam.

Sententia lata in Ecclesia.

Exemptorum causa.

53 Est peccatum mortale.

